Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Georgeta Grozav)
Dosarul nr. 2a-516/24
(2-23045575-02-2a-02022024)

D E C I Z I E

28 mai 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru în componența:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Diana Corlăteanu și Lucia Bagrin
Grefierii Iulius Șpac, Alina Dubenco

examinând, în ședință publică, cererea de apel declarată de apelanții Societatea cu Răspundere Limitată ”HORUS” şi Valentin Balan, reprezentați de avocatul Alexandru Grosu, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 4 decembrie 2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată ”HORUS” şi Valentin Balan împotriva lui Vasile Costiuc şi Partidului Politic ”Democraţia Acasă” privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației și repararea prejudiciului moral,-

a c o n s t a t a t :

Pretenţiile reclamantului:

1. La 27 martie 2023 SRL „Horus” şi Balan Valentin s-au adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Vasile Costiuc privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației și repararea prejudiciului moral.
2. În motivarea acțiunii au invocat că la Judecătoria Chișinău (sediul Centru) se află în examinare cauza civilă nr. 2-24843/21, la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Horus”, Balan Valentin către Costiuc Vasile şi Partidului Politic ”Democraţia Acasă” privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, în privința informațiilor false răspândite de pârâți în publicațiile sale pe rețelele de socializare din 20 august 2021 și 23 septembrie 2021, preluate de unele sursele mass media. La etapa de pregătire a cauzei menționate pentru examinarea în fond, pârâții Costiuc Vasile şi Partidului Politic ”Democraţia Acasă” , în continuare răspândesc public informații false și defăimătoare în adresa reclamanților SRL „Horus” şi Balan Valentin și anume informații false și denigratoare expuse în emisiunea de la postul TV8

din data de 24 noiembrie 2022, distribuite pe rețele de socializare*****subtitrată ca, ”....Termoelectrica prin intermediul companiei SRL „Horus” face șmecherii și diversiuni în sectorul securității energetice..... ”, exteriorizând aceste informații false și defăimătoare în adresa reclamanților, pe care reclamanții au vizualizat-o la data de 25 noiembrie 2022. SRL „Horus” și Balan Valentin au indicat că, pentru respectarea procedurii extra-judiciare la data de 09 decembrie 2022 a fost expediată cererea prealabilă prin intermediul ÎS ”Poșta Moldovei”, în adresa pârâților și avocatului Ion Cobîșenco, în calitate de reprezentant al pârâților, care au fost recepționate la data de 12 decembrie 2022. Însă, nici pârâții și nici avocatul nu au reacționat în nici într-un fel. După recepționarea avizelor poștale, a depus o cerere de concretizare a pretențiilor în cauza civilă nr. 2-24843/21. În ședința de judecată petrecută la data de 13 martie 2023, prin încheiere protocolară a fost dispusă restituirea cererii de concretizare/completare a cererii de chemare în judecată. Astfel, după ședința de judecată, a depus cerere privind eliberarea originalelor ordinelor de plată prin care a fost achitată taxa de stat și procesul – verbal al ședinței de judecată din 13 martie 2023, la care a primit un răspuns din 24 martie 2023, unde judecătorul a menționat faptul că nu poate fi eliberat procesul-verbal al ședinței de judecată din 13 martie 2023, însă confirmă că în ședința judiciară de examinare a cauzei nr. 2-24843/21, petrecută la data de 13 martie 2023, prin încheiere protocolară a fost dispusă restituirea cererii de concretizare/completare a acțiunii. Toate aceste fapte, însoțite de înscrisuri probatorii, permit reclamanților, prin intermediul avocatului, să solicite repunerea în termen pentru înaintarea prezentei acțiuni.

Indică că, expunerile defăimătoare ale pârâților în emisiunea TV8 din data de 24 noiembrie 2022, constituie un atentat asupra companiei „Horus” și administratorului acestuia Balan Valentin, cu scopul defăimării, ponegririi în continuare și crearea obstacolelor în participarea la concursuri/tender în domeniul energetic pe teritoriul Republicii Moldova, posibil la comanda concurenților neloiali al SRL „Horus”. Consideră că aceste expuneri a pârâtului din 24 noiembrie 2023 sunt un atac calomnios împotriva reputației profesionale ale SRL „Horus” și a omului de afaceri Balan Valentin și o tentativă de a exclude din proiectele strategice din domeniul energetic ale Republicii Moldova. Expunerile din video reportaj sunt false și defăimătoare și afectează reputația profesională a SRL „Horus” și Balan Valentin, precum că: min. 0:22 - „în august 2021.....deja era trucată licitație, deja erau făcute combinații; min. 0:35 - „luați bani din Europa și-i dați bani unei companii înregistrate în off-shore, care recunoaște pe site-ul lor dacă intri, la horus.md, acolo recunosc că sunt filiala companiei rusești Silovie Mașini, care aparține unui oarecare Mardașov....care este din anturajul lui Putin indirect și

care este unui din cei care sponsorizează războiul.... și noi facem business cu rușii”.
Menționează că, în combaterea celor expuse în reportajul video, declară că SA „Horus” a fost înființată la 20 iunie 1995, la data de 17 mai 2016 fiind reorganizată prin transformare în SRL „Horus”. În cei 27 ani de activitate pe compartimentul energetic, compania a activat în domeniul proiectării, livrării, demontării, montării și punerii în funcțiune a utilajului energetic. Din anul 2006, Compania „Horus” și-a extins profilul de activitate, prin dezvoltarea activității și în domeniul imobiliar. Cu referire la fondatorul SRL „Horus”, „Prominvest Develompent” LTD, este o companie legal înregistrată în Registrul Unit al Marii Britanii la data de 13 iunie 2011, cu nr. de înregistrare 07667801. „Prominvest Develompent” LTD gestionează societățile comerciale cu rezidența în afara țării sale de rezidență, în strictă conformitate cu legislația țărilor în care sunt înregistrate. Toate companiile holding-ului, inclusiv fondatorul, sunt plătitoare de impozite și taxe în țările de rezidență. Activele holdingul-lui „Horus” și fondatorului, precum și cifrele anuale de afaceri se evaluează în zeci de milioane euro și atestă o situație economic-financiară stabilă a companiilor în cauză. „Prominvest Develompent” LTD nu poate fi asimilată unui off-shore, reieșind din următoarele: În cazul unei companii de off-shore – beneficiarul nu este expus public, nu există transparență fiscală, inclusiv exteriorizează prin neprezentarea rapoartelor financiar-contabile. Referindu-se la modificările art. 7 din Legea nr. 220 din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat al persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, a fost introdusă obligativitatea declarării beneficiarului efectiv, la înregistrări sau modificări în cadrul Agenției Servicii Publice, astfel fiind exclus așa-zisul secret al beneficiarului efectiv. SRL „Horus” declară beneficiarul efectiv la orice modificare în cadrul ASP. Conform Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 42/5 din 12 august 2016, Marea Britanie, țară rezidență a „Prominvest Develompent” LTD nu se regăsește în lista jurisdicțiilor ce nu implementează standarde internaționale de transparență și cu grad sporit de risc, plus că persistă obligativitatea prezentării rapoartelor fiscale.
Subliniază că expunerile defăimătoare la adresa SRL „Horus” şi Balan Valentin prin asimilarea activității companiei ce o administrează, ca exercitând activitate în interesele Federației Ruse, constituie calomnie ce se pedepsește inclusiv contravențional, Or, pârâții doresc să creeze impresia publicului precum că grupul companiilor „Horus” activează în detrimentul statutului, menținând legături ilegale ale oligarhului rus Alexei Mardașov și cu compania pretins sancționată SA „Power Machines”. Pârâții încearcă să influențeze publicul prin asimilarea negativă a brandului Horus cu așa zisă sponsorizare a războiului din Ucraina. Însă grupul Companiilor Horus deține relații de parteneriat de zeci de ani inclusiv cu

companii Europene, iar viziunile care le insuflă sunt unilaterale, în interesul persoanelor ce îi influențează.
Astfel, SRL „Horus” şi Balan Valentin au solicitat admiterea cererii de chemare în judecată cu repunerea în termen de înaintare a prezentei acțiuni; de a recunoaște ca fiind defăimătoare, necorespunzătoare realității și care lezează onorare, demnitatea și reputația profesională a reclamanților, informația falsă expusă de către pârâți în emisiunea de la postul TV8 din data de 24 noiembrie 2022, distribuită pe rețele de socializare ***** ***** subtitrată ca, ”....termoelectrica prin intermediul companiei SRL „Horus” face șmecherii și diversiuni în sectorul securității energetice..... ”, exteriorizând aceste informații false și defăimătoare în adresa reclamanților. De a obliga pârâtul să publice dezmințirea, în termen de 15 zile, prin intermediul aceiași surse de informare cu următorul text: ”Eu Costiuc Vasile, conducătorul PP „Democrația Acasă” recunosc că informațiile în adresa SRL „Horus” şi Balan Valentin, răspândite public pe pagina https://www.facebook.com/PartidulDemocratiaAcasă și în emisiunea de la postul TV8 din data de 24 noiembrie 2022, distribuită pe rețele se socializare *****subtitrată ca, ”....termoelectrica prin intermediul companiei SRL „Horus” face șmecherii și diversiuni în sectorul securității energetice..... ”, este falsă și nu corespunde realității, pentru ce și îmi exprim scuze publice față de SRL „Horus” şi Balan Valentin. De a încasa în mod solidar de la pârâți în beneficiul reclamanților, prejudiciul moral în mărime de 100.000 lei și toate cheltuielile de judecată.

3. La 28 iunie 2023, avocatul Ion Cobîșenco, acționând în interesele lui Costiuc Vasile şi Partidului Politic ”Democraţia Acasă” a depus referință la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Horus” şi Balan Valentin.

În motivarea poziției indică că, informațiile care fac obiectul prezentei acțiuni nu au fost răspândite de către Costiuc Vasile şi Partidului Politic ”Democraţia Acasă” și sunt de interes public, fapte investigate şi publicate pe portalul de știri www.timpul.md din 22 iulie 2021, publicat de agenția de presă IPN www.ipn.md din 15 iulie 2022, portalul de știri „Punctul pe I” www.punctul.md din 03 septembrie 2021, publicate pe sit-ul de știri www.jurnal.md, s-au relatat mai multe știri vis-a-vis de SRL „Horus”.
Mai declară că, subiectul comentat de către Vasile Costiuc face parte din sfera politică și vizează un interes public general, or, probleme din sectorul energetic al statului sunt extrem de actuale și mediatizate în ultima perioadă, iar acest fapt impune întâietatea dreptului la libera exprimare față de dreptul privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.
Mai mult, Vasile Costiuc este și președintele Partidului Politic ”Democraţia Acasă”, iar în acest sens protecția ofertă unui actor politic în legătură cu comentarea unor informații de interes public este mult mai extinsă, or, art. 41 alin. (1) din Constituție, stabilește că cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte

organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor și în condițiile legii, participă la alegeri. Iar, adjectivul off-shore nu poate fi considerat că fiind defăimătoare, deoarece potrivit dicționarului explicativ al limbii române, această noțiune este definită ca fiind – 1 Care se referă la bani investiți în altă țară – Zonă off-shore = paradis fiscal, 2 – Care se referă la petrolul submarin.

Poziția instanței de fond:

4. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 4 decembrie 2023, s-a respins acțiunea, ca fiind nefondată.

Solicitarea apelantului:

5. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 11 decembrie 2023 prin intermediul poștei electronice, avocatul Alexandru Grosu, acționând în interesele SRL „Horus” şi Valentin Balan, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 4 decembrie 2023, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.
6. Potrivit fișei de repartizare a dosarului, cauza civilă a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, judecătorului Anatol Pahopol în mod automat-aleatoriu pe data de 2 februarie 2024.
7. La data de 13 februarie 2024, avocatul Alexandru Grosu, acționând în interesele SRL „Horus” şi Valentin Balan, a depus cerere de apel suplimentară, prin intermediul căreia a prezentat dovada achitării taxei de stat, confirmând astfel îndeplinirea cerințelor legale de formă ale apelului.
8. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2024, s-a acceptat spre examinare cererea de apel declarată de către apelanții Societatea cu Răspundere Limitată ”HORUS” şi Valentin Balan, reprezentați de avocatul Alexandru Grosu, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 4 decembrie 2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată ”HORUS” şi Valentin Balan împotriva lui Vasile Costiuc şi Partidului Politic ”Democraţia Acasă” privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației și repararea prejudiciului moral.
9. Prin încheierea Președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău din data de 10 mai 2024, s-a dispus redistribuirea cauzelor aflate în procedura judecătorului Anatol Pahopol, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor.
10. Potrivit fișei de repartizare repetată a dosarului, cauza civilă a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, judecătorului Ana Panov în mod automat-aleatoriu pe data de 12 iulie 2024.

Argumentele părților:

11. În motivarea apelului, reprezentantul apelanților Societatea cu Răspundere Limitată ”HORUS” şi Valentin Balan, avocatul Alexandru Grosu reiterând circumstanțele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată, a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, o consideră ca fiind neîntemeiată și pasibilă anulării, invocând argumentele expuse în cererea de chemare în judecată pe care le susține integral.
12. La data de 5 aprilie 2024, prin intermediul poștei electronice, avocatul Ion Cobîșenco, acționând în interesele lui Costiuc Vasile și ale Partidului Politic „Democrația Acasă”, a depus referință la cererea de apel înaintată de SRL „Horus” și Balan Valentin.

În susținerea acesteia, a indicat că hotărârea primei instanțe este legală și temeinică, fiind pronunțată în baza unei analize obiective a probelor și cu aplicarea corectă a normelor de drept material și procesual. A subliniat că declarațiile contestate de apelanți nu au caracter defăimător, întrucât reprezintă opinii și judecăți de valoare formulate în cadrul unui dezbateri publice privind probleme de interes general din sectorul energetic.

13. În ședința judiciară, apelanții Societatea cu Răspundere Limitată ”HORUS” şi Valentin Balan, fiind reprezentați de către avocatul Alexandru Grosu au solicitat admiterea cererii de apel cu motivele de fapt și de drept invocate în instrumentul de atac.

Intimatul Vasile Costiuc și reprezentantul său, avocat Ion Cobîșenco, în ședința instanței de apel, au solicitat respingerea cererii de apel, cu menținerea în vigoare a hotărârii instanței de fond, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, reiterând integral argumentele expuse în referința depusă.

Aprecierea instanței de apel:

14. Audiind participanții prezenți la proces, analizând și studiind materialele cauzei, Colegiul atestă că apelul este drept neîntemeiat şi care urmează a fi respins din următoarele motive.
15. În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, apelantul respectând acest termen.
16. În conformitate cu art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.
17. Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluţionarea prezentei cauze (*a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26;*

Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

18. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
19. Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
20. În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.
21. Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, în condițiile în care instanţa de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.
22. Colegiul Civil reține că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (*Hiro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 9 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43*).
23. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.
24. Instanţa de apel menționează că, art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind

singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

25. În opinia Colegiului, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.
26. Colegiul constată că, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.
27. Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei, Colegiul atestă că la 27 martie 2023 SRL „Horus" şi Balan Valentin, au depus o cerere de chemare în judecată, împotriva lui lui Vasile Costiuc şi Partidului Politic "Democraţia Acasă" privind apărarea onoarei și demnității, solicitând: - recunoașterea ca fiind defăimătoare, necorespunzătoare realității și care lezează onorare, demnitatea și reputația profesională a reclamanților, informația falsă expusă de către pârâți în emisiunea de la postul TV8 din data de 24 noiembrie 2022, distribuită pe rețele de socializare *************** subtitrată ca, "....termoelectrica prin intermediul companiei SRL „Horus" face șmecherii și diversiuni în sectorul securității energetice..... ", exteriorizând aceste informații false și defăimătoare în adresa reclamanților; – obligarea lui Vasile Costiuc să publice dezmințirea, în termen de 15 zile, prin intermediul aceiași surse de informare cu următorul text: "Eu Costiuc Vasile, conducătorul PP „Democrația Acasă" recunosc că informațiile în adresa SRL „Horus" şi Balan Valentin, răspândite public pe pagina https://www.facebook.com/PartidulDemocratiaAcasă și în emisiunea de la postul TV8 din data de 24 noiembrie 2022, distribuită pe rețele se socializare *****:***** subtitrată ca, "....termoelectrica prin intermediul companiei SRL „Horus" face șmecherii și diversiuni în sectorul securității energetice..... ", este falsă și nu corespunde realității, pentru ce și îmi exprim scuze publice față de SRL „Horus" şi Balan Valentin; - încasarea în mod solidar de la Vasile Costiuc şi Partidului Politic "Democraţia Acasă" în beneficiul reclamanților, prejudiciul moral în mărime de 100 000 lei și toate cheltuielile de judecată.
28. Fiind învestită cu soluționarea cauzei în fond, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 4 decembrie 2023, s-a respins acțiunea, ca fiind nefondată.
29. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, avocatul Alexandru Grosu, acționând în interesele SRL „Horus" şi Valentin Balan, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 4 decembrie

2023, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

30. Examinând materialele cauzei în raport cu circumstanțele de fapt și de drept aplicabile speței date, instanța de apel consideră că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, din următoarele considerente.
31. Conform art. 1 alin. (1) a Legii cu privire la libertatea de exprimare, este definit scopul Legii, prin a garanta exercitarea dreptului la libera exprimare, precum și un echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare și apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale și vieții private și de familie ale persoanei.
32. Potrivit art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, termenii și expresiile utilizate în prezenta lege au următoarele semnificații: - defăimare – răspândire a informației false care lezează onoarea, demnitatea și/sau reputația profesională a persoanei; - răspândire a informației – proces de transmitere a informației către alte persoane (cel puțin către o persoană, exceptând persoana lezată); - informație – orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet și/sau imagine.
33. Potrivit art. 3 al Legii citate mai sus, libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează. Exercitarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești. Restrângerea libertății de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin.(3) și doar în cazul în care restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat și libertatea de exprimare, precum și libertatea publicului de a fi informat.
34. Potrivit art. 7 alin. (1)-(3) din Lege, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.

35. În conformitate cu prevederile art. 24 alin. (1)-(2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, reclamantul trebuie să dovedească următoarele: a) pârâtul a răspândit informația; b) informația îl vizează și este defăimătoare; c) informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; sau d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; e) existența și cuantumul prejudiciului cauzat. Pârâtul trebuie să dovedească următoarele: a) informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant; b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; c) la momentul răspândirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; d) informația răspândită este de interes public. (5) Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(4) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, sau publicarea unei replici, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.
36. De asemenea, conform art. 43 din Codul civil, în condițiile legii, orice persoană fizică are dreptul la viață, la sănătate, la integritate fizică și psihică, la libera exprimare, la nume, la onoare, demnitate și reputație profesională, la propria imagine, la respectarea vieții intime, familiale și private, la protecția datelor cu caracter personal, la respectarea memoriei și corpului său după deces, precum și la alte asemenea drepturi recunoscute de lege. Aceste drepturi sunt insesizabile și inalienabile.
37. În aceeași ordine de idei, potrivit art. 32 alin (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil. Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane. Principiul dat garantează fiecăruia libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin orice mijloc legal posibil. Acesta cuprinde de altfel și libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații, ori idei fără amestecul autorităților publice.
38. În context, Colegiul civil reține faptul că, libertatea de exprimare prevăzută de art.10 CEDO este una dintre libertățile fundamentale, care are un rol special în orice societate democratică, putând fi catalogată chiar ca una dintre garanțiile acesteia, o condiție a progresului acesteia și ale dezvoltării fiecăruia. Libertatea de exprimare este atât un drept în sine, cât și un drept absolut necesar pentru realizarea altor drepturi garantate de Convenție și acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi și comunica informații ori idei, fără a exista limite frontaliere ori impuse de autoritățile publice.

39. În acest sens instanța de apel reține, în speță că, sub rezerva paragrafului 2 din art. 10, libertatea de exprimare este valabilă nu numai pentru informațiile sau ideile primite favorabil ori considerate ca inofensive sau indiferente, dar și cele pentru care rănesc, șochează sau neliniștesc, precum și privește nu numai conținutul informațiilor dar totodată și mijloacele de transmisiune sau de captare a acestora, deoarece orice restricție adusă lor atinge dreptul de a primi și comunica informații.
40. Prin coroborarea normelor de drept invocate, în contextul respectării drepturilor omului enunțate în Preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Colegiul conchide că libertatea de exprimare nu este importantă numai prin valoarea sa intrinsecă, dar și prin rolul central pe care îl joacă în respectarea altor drepturi înscrise în Convenție, în particular, dreptul la protecția reputației și a drepturilor altora.
41. Prin cadrul legal sus-menționat legislatorul consfințește garanțiile juridico-civile de apărare a drepturilor personale nepatrimoniale ale persoanelor fizice și juridice la onoare, demnitate și reputație profesională, astfel că în speța dedusă judecății, urmează a fi stabilită existența unui echilibru între respectarea dreptului la libertatea de exprimare și a dreptului la apărarea onoarei, demnității și a reputației profesionale.
42. Sub aspectul celor citate supra, este de menționat că, onoarea persoanei fizice reprezintă aprecierea socială a acesteia din partea societății, iar demnitate este autoaprecierea din partea persoanei a calităților sale morale. Afirmațiile care lezează onoarea, demnitatea sunt acelea care nu corespund realității și discreditează onoarea, demnitatea persoanei în opinia publică sau în opinia unor persoane din punctul de vedere al respectării legilor, principiilor morale ale societății.
43. Reputația profesională reprezintă reflectarea calităților profesionale ale persoanei în conștiința socială, însoțită de aprecierea pozitivă a societății.
44. Potrivit jurisprudenței CtEDO, reputația persoanei fizice face parte din dreptul la respectul vieții private (*cauza Petrenco c. Moldovei, hotărârea din 30 martie 2010*). Iar, libertatea de exprimare reprezintă unul din fundamentele esențiale ale societății democratice care asigură dezvoltarea ei și autorealizarea fiecărei persoane (*Iladyside către Regatul Unit, 07.12.1976, §49*).
45. Mai mult, legislatorul a diferențiat 3 tipuri de lezare a onoarei, demnității sau reputației profesionale care cad sub incidența acestuia: a) răspândirea relatărilor false cu privire la fapte; b) răspândirea judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; și c) injuria. Fiecare tip prezintă diferențieri în regimul de apărare a persoanei lezate de această informație.

46. Răspunderea juridică pentru răspândirea relatărilor false cu privire la fapte se poate exercita prin două mijloace: 1) rectificarea sau dezmințirea informației; 2) repararea prejudiciului moral și material cauzat. Răspunderea juridică va fi dispusă doar în cazul în care vor fi întrunite toate cele trei condiții enumerate în art.7 alin. (2) din Legea nr.64/2010.
47. Totodată, Colegiul civil menționează că dreptul la libera exprimare și dreptul publicului de a primi informații prin intermediul mass-media, sunt garantate de Legea cu privire la libertatea de exprimare, dar și art. 32 din Constituția RM, art. 19 din Declarația universală a drepturilor omului și de art. 10 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentele.
48. Respectiv, în raport cu normele citate supra, Colegiul atestă că instanța de fond just a reținut că informația expusă în emisiunea de la postul TV8 din data de 24 noiembrie 2022, distribuită pe rețele de socializa**re** *****subtitrată ca, ”....termoelectrica prin intermediul companiei SRL „Horus” face șmecherii și diversiuni în sectorul securității energetice..... ”, în care Vasile Costiuc a făcut unele declarații și comentarii, nu poartă un caracter defăimător, fiind declarații cu privire la activitatea reclamantului SRL „Horus” și în cadrul unor dezbateri de maxim interes general pentru societate și cu întemeierea lor pe un substrat factologic esențial.
49. Colegiul reține că, Vasile Costiuc, în calitate de actor politic și președinte al Partidului Politic „Democrația Acasă”, beneficiază de o protecție extinsă a libertății de exprimare, garantată de art. 32 din Constituție și art. 10 CEDO, iar expresiile utilizate se înscriu în limitele criticii admisibile într-o societate democratică.
50. Prin prisma celor elucidate supra, Colegiul civil atestă netemeinicia acțiunii apelantului-reclamant, reieșind și din faptul că în speță nu sunt întrunite condițiile pentru admiterea acțiunii de defăimare, or motivele invocate de către avocatul Alexandru Grosu, acționând în interesele SRL „Horus” şi Valentin Balan, coroborate cu interesul public al informației expuse în cadrul video-ului postat, nu întrunesc condițiile cumulative pentru angajarea răspunderii în dezmințire, reținând că în cadrul acestui video nu au fost realizate decât judecăți de valoare.
51. În aceeași ordine de idei, Colegiul atestă că instanța de fond just a respins argumentele reclamanților cu privire expunerile pârâtului din 24 noiembrie 2023 precum că sunt un atac calomnios împotriva reputației profesionale ale SRL „Horus” și a omului de afaceri Balan Valentin și o tentativă de a exclude din proiectele strategice din domeniul energetic ale Republicii Moldova, or, în exercitarea libertății de exprimare, mesajele vizând actori publici sau persoane implicate în activități economice de interes public trebuie apreciate în lumina necesității protejării dezbaterii publice, chiar atunci când exprimarea include

critici dure. Astfel, respingerea reclamației este justificată și prin faptul că declarațiile pârâtului se încadrează în sfera unei dezbateri legitime, relevante pentru interesul public, fără a constitui o calomnie concretă, demonstrabilă și prejudiciabilă în mod direct.

52. Instanța de apel vine să confirme soluția primei instanțe și consideră că cererea de apel este neîntemeiată, or, informația expusă în emisiunea de la postul TV8 din data de 24 noiembrie 2022, distribuită pe rețele de socializare ********** subtitrată ca, ”....termoelectrica prin intermediul companiei SRL „Horus” face șmecherii și diversiuni în sectorul securității energetice..... ”, au fost expuse în contextul unor dezbateri de interes public, care în sensul art. 2 al Legii cu privire la libertatea de exprimare, reflectă interesul societății față de activitatea persoanelor cu funcție de răspundere care, în mod normal, trezește interesul societății.
53. Totodată, deși SRL „Horus” și omul de afaceri Balan Valentin nu sunt, în sens formal, persoane publice, Colegiul reține că activitatea desfășurată de aceștia are o importanță pentru interesul public, implicând proiecte strategice în domeniul energetic al Republicii Moldova.
54. În această situație, declarațiile intimatului din 24 noiembrie 2023 se încadrează în sfera dezbaterii publice și a criticii legitime, protejată de art. 10 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, care apără nu doar conținutul ideilor exprimate, ci și forma lor (cauza Oberschlick v. Austria, seria A nr. 204, p. 25, § 57), inclusiv atunci când acestea includ un anumit grad de exagerare sau provocare (cauza Prager and Oberschlick v. Austria, seria A nr. 313, p. 19, § 38).
55. În aceste circumstanțe, instanța de fond a apreciat corect că mesajele pârâtului nu constituie atacuri calomnioase concrete și demonstrabile asupra reputației reclamanților, ci fac parte dintr-o critică relevantă pentru interesul public.
56. Mai mult, Colegiul reține că aceste expuneri, în modul formulat și în contextul respectiv, nu sunt extrem de exagerate și se încadrează în limita admisibilă a criticilor și expunerilor față de o activitate de interes public.
57. Colegiul consideră că onoarea, demnitatea și reputația profesională a apelanților nu au fost prejudiciate prin informațiile difuzate.
58. Prin urmare, Colegiul constată că în speță nu sunt întrunite condițiile pentru admiterea acțiunii de defăimare, iar instanța de fond în mod temeinic a respins acțiunea, or motivele invocate de reclamanții-apelanți SRL „Horus” și Balan Valentin, coroborate cu interesul public al informației expuse în emisiunea de la postul TV8 din data de 24 noiembrie 2022, distribuită pe rețele de socializare *****subtitrată ca, ”....termoelectrica prin intermediul companiei SRL „Horus” face șmecherii și diversiuni în sectorul securității energetice..... ”, nu întrunesc condițiile cumulative pentru angajarea răspunderii în

dezmințire, reținând că în cadrul acestui video nu au fost realizate decât judecăți de valoare.

59. Drept consecință, instanța de apel va respinge argumentele apelanților cu privire la faptul că afirmațiile intimatului ar încălca limitele bunei-credințe și exprimării în privința unei persoane, și notează că acestea nu pot fi acceptate ca temei de angajare a răspunderii intimatului pentru defăimare. Or, o asemenea poziție ar duce la o limitare excesivă a libertății de exprimare, iar limitele ingerințelor în libertatea de expresie trebuie să fie minime, în cazul în care informația este furnizată publicului larg și prezintă un interes sporit în societate.
60. În aceeași ordine de idei, Colegiul apreciază ca fiind neîntemeiate alegațiile apelantului cu privire la afectarea negativă a imaginii sale, or art.10 din Convenția Europeană protejează nu doar substanța ideilor și a informației exprimate, dar și forma pe care aceasta o ia (*Oberschlick v. Austria, seria A no. 204, p. 25, § 57*), iar libertatea de exprimare acoperă un posibil recurs la un anumit grad de exagerare, sau chiar provocare (*Prager and Oberschlick v. Austria seria A no. 313, p. 19, § 38*).
61. Concomitent, trebuie de reținut că art.10 protejează informațiile și ideile care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și liberalismului, fără de care nu există „societatea democratică" (*Handyside v. the United Kingdom, seria A no. 24, p. 23, § 49*), iar libertatea de exprimare constituie una din fundamentele esențiale a unei societăți democratice și una din condițiile de bază al progresului ei și al auto-perfecționării individuale.
62. Subsecvent, Colegiul civil consideră irelevante argumentele apelantului cu privire la practicile internaționale în asemenea cazuri, or, potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, au fost delimitate trei categorii principale de exprimării, acestea fiind: politică, artistică și comercială, acordându-i cea mai mare importanță protecției exprimării politice, care a fost definită foarte larg, astfel încât să includă discursurile privind toate chestiunile de interes public general.
63. Problemele identificate ca fiind de interes public general includ: examinarea cauzelor în justiție, mediul înconjurător, sănătatea publică, abuzul de putere din partea poliției, cruzimea față de animale, proasta gestionare a patrimoniului public, comportamentul ilegal al procurorilor, corupția funcționarilor de stat și activitățile entităților comerciale puternice (*Steel și Moris vs Regatul Unit*).
64. În cauza *Dichand vs. Austria*, cu privire la necesitatea ingerinței în libertatea de exprimare a reclamanților, CtEDO a considerat că judecățile de valoare pe care le-a făcut primul dintre ei au o bază factuală suficientă, cât timp acesta nu

a invocat o stare de fapt mincinoasă. Curtea a amintit că dl. Graff era un om politic important care trebuie să suporte un anumit nivel al criticii activității sale publice și private. Chiar dacă tonul articolului din ziar era virulent și polemic, Curtea a indicat că art. 10 protejează și astfel de informații sau idei, iar, în speță, ele reprezentau o opinie cu privire la activitatea unei persoane publice.

65. În consecință, Colegiul nu poate accepta argumentele invocate în cererea de apel, or acestea nu constituie temei de casare a hotărârii contestate, ci un simplu dezacord al apelantului cu soluția instanței de fond.
66. Reieșind din cele expuse mai sus, Colegiul constată temeinicia soluției instanței de fond, argumentele apelantului fiind combătute integral prin concluziile expuse.
67. Suplimentar, cu referire la argumentele apelantului, Colegiul civil menționează că fiind o trăsătură esențială a apelului, efectul devolutiv constă în provocarea unei noi judecăți de fond, atât cu privire la problemele de fapt, cât și cu privire la cele de drept, în limitele stabilite prin cererea de apel, astfel circumstanțele și probele care nu au putut fi prezentate în prima instanță, dar au o importanță majoră în soluționarea litigiului urmează să fie prezentate în instanța de apel.
68. Prin urmare, Colegiul constată că instanța de fond, just a respins acțiunea, a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.
69. În această ordine de idei, Colegiul apreciază cu certitudine caracterul formal al argumentelor apelanților SRL „Horus” și Balan Valentin, care nu generează opozabilitate instanței atât timp cât aceste argumente nu au fost confirmate prin alte probe relevante și admisibile.
70. În această ordine de idei, în viziunea Colegiului, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelanți, citate supra, sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speței.
71. În final, instanța de apel subliniază că, contrar prevederilor articolelor 118, 121 din Codul de procedură civilă, apelantul-reclamant, în fața instanței de fond, nu a adus careva probe în susținerea pretențiilor sale și prin urmare instanța de fond just a aplicat normele legale relevante la circumstanțele speței și a respins acțiunea.

72. În plus, este important de remarcat faptul că aplanații, utilizând calea de atac nu au prezentat în instanța de apel probe, pe care nu a avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.
73. În așa împrejurări, Colegiul reiterează că, concluziile primei instanțe sunt întemeiate şi legale, în concordanță cu prevederile art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea urmează a fi menținută cu respingerea cererii de apel, ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile articolelor 385 lit. a), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,-

D E C I D E :

Se respinge, din lipsă de temei, apelul declarat de apelanții Societatea cu Răspundere Limitată ”HORUS” şi Valentin Balan, reprezentați de avocatul Alexandru Grosu.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 4 decembrie 2023.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Președintele ședinței: Ana Panov

Judecătorii: Diana Corlăteanu

Lucia Bagrin